

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annetun lain muuttamisesta (HE 16/2023 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- metsäneuvos Niina Riissanen, maa- ja metsätalousministeriö
- lainsäädäntöneuvos Kirsi Taipale, maa- ja metsätalousministeriö
- metsäjohtaja Anna Rakemaa, Suomen metsäkeskus
- metsäasiantuntija Lea Jylhä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- metsäjohtaja Karoliina Niemi, Metsäteollisuus ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Luonnonvarakeskus
- Suomen yhteismetsät ry
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- oikeusministeriö

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annettua lakia. Esityksen mukaan vähämerkityksistä tukea koskevia säännöksiä muutettaisiin siten, että niissä otetaan huomioon kyseistä tukea koskeva uusi vuoden 2023 loppupuolella annettava vähämerkityksistä tukea koskeva Euroopan unionin säädös. Ehdotus liittyy taimikon ja nuoren metsän hoidon tukeen. Lisäksi muutettaisiin säännöstä, joka koskee ympäristötukisopimusta koskevista neuvotteluista laadittavaan pöytäkirjaan merkittäviä tietoja ja lisätään säännös rahoitushaun alkamisen ajankohdasta.

Valiokunnan mietintö MmVM 1/2023 vp

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2024.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Metsätalouden kannustejärjestelmää koskeva laki hyväksyttiin eduskunnassa syksyllä 2022, ja se tulee voimaan vuoden 2024 alusta. Vielä tällä hetkellä voimassa olevan kestävä metsätalouden määräaikaisen rahoituslain eli niin sanotun Kemera-lain voimassaolo päättyy 31.12.2023. Metsätalouden kannustejärjestelmää koskevan lain valmistelun lähtökohtana oli Euroopan unionin valtiontukisääntöjen uudistaminen. Valtiontukisäännöistä johtuen uusi tukijärjestelmä voi olla voimassa enintään seitsemän vuotta, eli lain voimassaolo päättyy 31.12.2029.

Metsätalouden kannustejärjestelmää koskevan lain voimaantuloon 1.1.2024 ei ole esitetty muutosta, mutta lakiehdotuksen 58 §:n 3 momentin mukaan rahoitushaku avautuu lain voimaantulon jälkeen 1.3.2024. Tähän tietojärjestelmämuutosten takia esitettävään rahoitushaun avautumisen viivästymiseen liittyen on esitetty huoli siitä, kuinka menetellään mahdollisesti tammi-helmikuussa 2024 jätettävien rahoitushakemusten suhteen. Maa- ja metsätalousvaliokunnan saaman selvityksen mukaan hakemuksia ei voi tammi-helmikuussa 2024 tulla sähköisten palveluiden kautta, joten hakemuksen jättäminen on tuolloin mahdollista ainoastaan paperimuodossa. Valiokunta toteaa, että Suomen metsäkeskuksen tehtävänä on tukiviranomaisena tällaisissa tilanteissa antaa tarpeellista neuvontaa ja ohjata hakijaa jättämään hakemus tukihaun avauduttua.

Maa- ja metsätalousvaliokunta korostaa, että sujuva siirtymä uuteen tukijärjestelmään tulee varmistaa tarjoamalla metsänomistajille ja muille toimijoille riittävää opastusta ja ohjausta tukijärjestelmästä yleisesti sekä erityisesti uuden lain voimaantulon ja rahoitushaun avautumisen ajankohdasta ja vaikutuksista eri työläjien hankkeiden käsittelyyn. Koska kulotuksia ja terveyslannoitusta on tarpeen toteuttaa jo keväällä 2024, on Suomen metsäkeskus ilmoittanut, että se on varautunut käsittelemään ensimmäisenä taimikon ja nuoren metsän hoidon sekä terveyslannoituksen tukihakemuksia ja maksamaan tukia heti rahoitushaun aukeamisesta 1.3.2024 alkaen. Valiokunta katsoo, että hakemusten käsittelyajat eivät uuteen tukijärjestelmään siirtymisen myötä saa muiltakaan osin muodostua kohtuuttoman pitkiksi.

Valiokunta toteaa, että hallituksen esityksen käsittelyn yhteydessä on esitetty myös yleisempiä näkemyksiä metsätalouden kannustejärjestelmän kehittämisestä. Maa- ja metsätalousministeriö on ilmoittanut, että se tulee hallitusohjelman mukaisesti selvittämään ympäristöllisten tarjouskilpailujen hyödyntämistä. Metsätalouden kannustejärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettuihin tukiin käytettävissä oleva rahoituksen kokonaismäärä ja kohdentaminen eri tukimuotoihin päätetään vuosittain valtion talousarvioesityksen käsittelyn yhteydessä. Vuoden 2024 talousarvioesityksessä (HE 41/2023 vp) tukijärjestelmään käytettävissä olevan rahoituksen kokonaismäärää esitetään leikattavaksi, mutta suhteellisesti aiempaa suurempi osuus rahoituksesta on tarkoitus ohjata luonnonhoitoon, mitä on lain uudistuksen yhteydessä pidetty tärkeänä.

Valiokunnan mietintö MmVM 1/2023 vp

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Maa- ja metsätalousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 16/2023 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 19.10.2023

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jenna Simula ps
varapuheenjohtaja Anne Kalmari kesk
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Tiina Elo vihr
jäsen Ritva Elomaa ps
jäsen Veronika Honkasalo vas
jäsen Laura Huhtasaari ps
jäsen Janne Jukkola kok
jäsen Antti Kangas ps
jäsen Teemu Kinnari kok
jäsen Milla Lahdenperä kok
jäsen Anders Norrback r
jäsen Piritta Rantanen sd
jäsen Timo Suhonen sd (osin)
jäsen Paula Werning sd
jäsen Eerikki Viljanen kesk (osin)
jäsen Peter Östman kd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuire Taina